

Rapport fra arbeidet med utvikling av nettkurset “Forebygging av plagiat”

<http://result.uit.no/plagiat/>

1. Introduksjon

Arbeidet med nettkurset i forebygging av plagiat er en forlengelse av et samarbeid om informasjonskompetanse og plagiatorforebygging som har pågått mellom Uvett/Result og UB siden 2005¹, videreført gjennom [seminar om Plagiat](#) for hele UiT i 2010, der det deltok 60 ansatte. På bakgrunn av behovet for et mer kontinuerlig tilbud til ansatte som ønsker å arbeide med forebygging av plagiat tok vi i 2012 opp igjen tråden for å lage et felles rent nettbasert kurs om plagiat rettet mot vitenskapelige ansatte i høyere utdanning generelt, og undervisere ved Universitetet i Tromsø spesielt.

Plagiat er et etisk og juridisk problem, og det dreier seg grunnleggende sett om akademiske verdier og akademisk dannelse. I dette kurset er det likevel først og fremst plagiat som et problem for studenters læring, og deres fremtidige rolle i produksjon av kunnskap vi fokuserer på. Ideen er at de vitenskapelige ansatte, de som møter studentene i undervisning er nøkkelpersonene i arbeidet med å forebygge plagiat i studentarbeider. Målsettingen med kurset er å bidra til økt fokus på metoder som kan hindre at studenter tyr til plagiat eller ubevisst ender opp med å plagiere. Her er god opplæring i akademisk skriving og referanseteknikker viktig, likeså økt fokus på læringsprosessene rundt det å skrive, og ikke minst utforming av skriftlige eksamener og arbeidskrav.

2. Om kurset

Forventet læringsutbytte for deltakere i kurset er at man etter gjennomført kurs skal være i stand til å:

- definere plagiat og identifisere tilfeller av plagiat
- redegjøre for de viktigste årsakene til studentplagiat og avlede konsekvenser av disse for plagiatorforebyggende arbeid
- planlegge effektive plagiatorforebyggende informasjons- og undervisningsøkter
- utforme arbeidskrav og eksamensoppgaver som leder studentene bort fra plagiat
- foreta kvalifiserte vurderinger av hvilke tilfeller av plagiat som kan håndteres av faglærer og hvilke som skal rapporteres videre

Kurset foreligger i sin helhet i både norsk og engelsk utgave. Det har 6 deler med tilhørende videoer, for det meste gjenbruk av relevante opptak fra det tidligere nevnte seminaret om Plagiat ved UiT med Jude Carroll i 2010. Kurset har refleksjonsoppgaver og flervalgsoppgaver. Deltakerne ønskes velkommen med en video av prorektor for utdanning, Wenche Jacobsen, og det finnes en video med intervju med studenter om hvorfor de tror studenter plagierer. Kursdelene er:

1 Hva er plagiat?

2 Hvorfor plagierer studentene?

3 Hvordan undervise studentene?

¹ Da dreide det seg om Steg om informasjonskompetanse inn i læringsstier i nettbasert ex. Phil./ ex. Fac og introduksjonsemner på Fakultet for humaniora, samfunnsvitenskap og lærerutdanning.

- 4 Redesign av eksamensoppgaver
- 5 Hvordan avslører man plagiat?
- 6 Prosedyrer ved plagiatavsløringer

I tillegg er det tilknyttet FAQ (Frequently Asked Questions), minikurs (demo) i bruk av elektronisk tekstgjenkjenningsprogram Ephorus, forslag til studentøvelser, lenker til andre gode nettressurser på norsk og på engelsk.

3. Tekniske spesifikasjoner

Det er utformet et egen grafisk design til kurset. WordPress er benyttet som plattform og kursdelen kjøres med kursmodulen WP Courseware. Innlogging skjer via Feide, men med mulighet for registrering for alle uavhengig av institusjonstilknytning. Det har vært et bevisst valg fra vår side å legge kurset åpent og tilgjengelig for alle. Vi ser det som viktig at læringsressurser som dette deles både nasjonalt og internasjonalt. Kurset er merket med "Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License". I tillegg til en print-knapp for de som ønsker utskriftsmulighet har vi inkludert direkte kobling til ulike sosiale medier fra siden. Dette er gjort for nettopp å forenkle delingen av kurset. Alle som gjennomfører får tildelt kursbevis.

4. Om utviklingsarbeidet

I august 2012 konstituerte vi selv en gruppe bestående av Mariann Løkse, Torstein Låg, Mariann Solberg, Helle Forsberg og Marit Allern. Etter hvert kom Mark Birger Stenersen inn i Helle Forsbergs sted. Vi har hatt jevnlig arbeidsmøter, ca. annenhver måned, i perioder oftere, fram til juni 2014. Kurset er altså utviklet i et samarbeid mellom ansatte ved UB og ansatte ved RESULT, der sammensetningen av kompetanse har vært avgjørende for et godt resultat. Ansatte ved UB har lang erfaring med undervisning i informasjonskompetanse og samarbeid med UiTs avdelinger om ulike informasjonskompetanseopplegg. Ansatte ved RESULT har bidratt med universitetspedagogisk - og IKT-didaktisk kompetanse, grafisk formgivningskompetanse og teknisk kompetanse.

Arbeidet har bydd på flere spennende utfordringer. Vi vil særlig nevne:

- i) Innholdet i kurset: Balansen mellom å gjøre studentenes læring til det primære fokus i kurset, samtidig som vi dekker formelle aspekter og praktiske prosedyrer godt nok. Se også læringsutbyttebeskrivelsen for kurset.
- ii) Omfanget på kurset: Oppnå en utforming og et omfang på kurset som gjør det mulig for den enkelte vitenskapelig ansatte å komme igjennom med rimelig utbytte på rimelig tid.
- iii) Tekniske utfordringer av ulik art: a) Det å integrere flervalgsspørsmål i WordPress, her tok vi i bruk og tilpasset kursmodulen WP Courseware, b) Det å få generert kursbevis med dato og navn på deltaker, c) navigasjon i kurset d) æ, ø, å inn i kursbevis, e) det å kunne velge mellom engelsk og norsk versjon av kurset. Her valgte vi å bruke WPML (WordPressMultiLanguage), en PlugIn i WordPress, som åpner opp for flerspråklig innhold. Utfordringene lå spesielt i det å få oversatt kursmodulene på en slik måte at WP Courseware ikke fikk problemer; to separate kursmoduler måtte opprettes i og med at

WP Courseware oppretter en egen og tilpasset innholdstype, f) implementering av AD katalog for FEIDE-innlogging for UiT-ansatte samt registreringsmulighet for alle andre, g) registrering av kursmodulene i Google Analytics for å kunne se omfanget av bruk. Vi har hatt et fokus på universell utforming og har blant annet transkribert alle videoene i kurset.

- iv) Pedagogiske utfordringer: Det er en utfordring å holde på folk inne i et rent nettbasert kurs av denne typen, og selve kursformen og innholdet må motivere og engasjere deltakerne. Her har vi arbeidet med sikte på å få til: a) Veksling mellom ulike medier for å få variasjon, b) korte tekster og videosnutter, men likevel grundig nok presentasjon av forsknings- og erfaringsbasert kunnskap - som skal kunne gi grunnlag for dybdelæring, c) aktivisering av deltakerne via refleksjonsspørsmål underveis i teksten, d) flervalgsspørsmål, hovedsakelig med sikte på deltakernes egen test av hva de har lært men alle svar, uansett rett eller galt, gir grunnlag for kursbevis. Vi har satt oss inn i metodikk for utvikling av flervalgsspørsmål og arbeidet mye med å gjøre disse reelt utfordrende slik at de har en læringseffekt. Her har Øystein Lund ved RESULT vært vår mentor.
- v) For oss i prosjektet: Å finne tid til å gjennomføre et krevende prosjekt initiert av gruppa selv, uten «lettelser» i ordinære arbeidsoppgaver. Utfordringene har vi etter egen vurdering klart å møte nokså godt – mye takket være inspirasjon fra prosjektets særs viktige og verdige formål, fra den læring og kompetanseheving vi selv har opplevd i prosessen, fra hverandre og, ikke minst, fra tilbakemeldinger fra avtakere og andre som har hjulpet oss med arbeidet. Her ved UiT nevner vi spesielt Avdeling for utdanning ved Heidi Adolfsen og Joachim Bakkevold, samt prorektor for utdanning, Wenche Jacobsen.
- vi) Økonomi: vi har fått midler til oversetting av tekst til engelsk og til flyere.

5. Evaluering

Vi har hatt flere runder med ekstern evaluering. Våren 2013 presenterte vi et noe uferdig kurs på Librarians' Information Literacy Annual Conference (LILAC, 2013) – en konferanse som årlig samler Nord-Europas fremste ekspertise på informasjonskompetanseundervisning. Dette ga oss viktige innspill i en fase hvor utformingen var i ferd med å falle på plass.

Høsten 2013 gjennomførte vi en grundig evaluering ved hjelp av 8 velvillige, erfarne og svært kompetente undervisende vitenskapelig ansatte fra 7 forskjellige institutter på UiT. Samtlige karakteriserte kurset som et nyttig tiltak, men ga oss også mange forbedringsforslag som bidro til å heve kvaliteten på kurset betydelig.

Senere samme høst ble kurset gjennomgått av inspiratoren for gruppas arbeid – Jude Carroll, som er en internasjonalt ledende ekspert på plagiatforebygging i høyere utdanning. Jude gav oss særlig innspill på hvordan vi kunne gjøre kurset mer levende og interaktivt for brukerne. For eksempel foreslo hun en case-aktivitet der man som kursdeltaker bygger opp sine egne plagiatcase via ulikheter i tre ulike valgsituasjoner: 1. Hva har studenten gjort? 2. Hvor i studieforløpet er studenten?

3. Indikasjon på om studenten kan reglene. Dette er en aktivitet som er fin til egen refleksjon og dessuten til diskusjon når flere jobber med kurset sammen. Et annet eksempel på interaktivitet er lenker som innbyr til at deltakerne skal gå ut på nett for å oppsøke andre, eksterne kilder.

Det ligger et eget skjema for evaluering og tilbakemelding på nettsiden til kurset, her har vi fått inn svar fra kun 6 deltakere. De er alle fornøyde med kurset (score 4 og 5 av 5 mulige), og de tilkjenner at det som har vært særlig nyttig er innføring i tenkningen om plagiat ved UiT og generelt, hva man kan viderefremde av holdninger til studentene, kunnskap om tiltak for å forebygge plagiat og forskjellen på faglig og rettslig vurdering av plagiat. De ønsker seg flere norske eksempler, de vil gjerne vite mer om omfanget av plagiat ved UiT/i Norge, og mer om hvilke konsekvenser ulike grader av plagiering har fått for UiT-studenter. De ønsker å lære enda mer om hvordan man kan lære opp studentene og mer om prosedyrer ved plagiatavsløringer. Dette tyder på at det er ytterligere potensial for videre utvikling av kurset.

6. Markedsføring av kurset

Vi har annonsert kurset på Tavla, samt at det ligger permanent på oversikten over interne kurs (<http://uit.no/ansatte/internekurs>). Vi har blitt intervjuet av forskningsjournalister. I artikkelen "Eit læringsprosjekt i kampen mot plagiat", publisert 20.12.2013, skriver Sigrun H. Berg om formålet med kurset og om prosessen som ligger til grunn. Videre har vi i juni 2014 utarbeidet flyers, formet som bokmerker, som skal fordeles til alle vitenskapelig ansatte ved UiT.

7. Statistikk for bruk av kurset fra august 2013 til oktober 2014:

Kurset ble tatt i bruk i en testversjon i mars 2013, og ble offisielt ferdigstilt i august 2013. I september 2013 ble det lagt ut i den interne kurskatalogen ved UiT. Siden august 2013 har vi totalt hatt 3718 besøk. Av disse er 1703 unike brukere, det vil si at disse unike brukerne har vært inn litt over to ganger. Til sammen har alle brukerne våre sett på 18 798 sider. Av det totale antallet brukere på 3718 har 486 (13 %) opprettet en konto. (Dette betyr ikke at de har tatt kurset, men at de har registrert seg.) Gjennomsnittlig av totalen på 3718 brukere har hver bruker sett på 5,06 sider, men det er viktig å være klar over at blant de som faktisk har tatt kurset vil antallet sidevisninger være om lag dobbelt så høy.

Kurset har totalt 173 påmeldte brukere. Av disse har 42 gjennomført og bestått kurset, det vil si at 24 % av brukerne har gjennomført. Sammenlignet med andre nettkurs er dette meget bra, da en vanligvis vil regne 10-15 % som et godt resultat på gjennomføring. Av de gjenværende 131 påmeldte brukerne har 29 fullført mer enn 50 % av kurset. Av de totalt 173 brukerne er 40 ikke fra UiT Norges arktiske universitet, og vi ser at en god del av disse er fra andre norske universitet og høyskoler.

Vi har gjennomført 2 forskjellige typer påminnelser: den ene elektronisk i januar 2014 ved å sende ut en "reminder" direkte fra WP Courseware (både UiT ansatte og andre), og den andre, som nevnt, ved å lage en flyer/brosjyre formet som bokmerke, sendt ut til alle fagansatte på UiT (kun UiT) i mai 2014. Begge utsendelsene kan vise til en liten økning i aktivitet. Fra og med høsten 2014 er kurset en del av programmet i pedagogisk basiskompetanse for høyere utdanning og vi ser at dette gir seg utslag i

statistikken ved relativt sett flere besøk over en periode på et par måneder ved semesteroppstart. Dette ser ut til å ha en relativt sett større effekt på bruken av kurset enn påminnelsene.

8. Hva skjer videre med kurset?

Arbeidet med kurset er avsluttet per juni 2014, men nettstedet må oppdateres og driftes. Dette foreslår vi at UB tar ansvar for. I tillegg må kurset markedsføres ved jevne mellomrom. Dette bør være en oppgave for de brukerrettede tjenestene til UB, inkludert de fagansvarlige, og for de ansatte på RESULT. For å øke oppmerksomheten både til kurset og den underliggende ideen bak kurset, skriver vi for tiden på en artikkel som vi håper å få publisert. Artikkelen presenterer utviklingen av kurset og tanken om læring som det bærende element i forebygging av plagiat.

Tre av deltakerne i teamet som har utviklet kurset deltar siden januar 2014 i et nytt team som utvikler et online kurs i informasjonskompetanse for studenter. Også dette vil lanseres som et gratis og åpent nettkurs under en Creative Commons-lisens.

9. Videre arbeid ved UiT - hva anbefaler vi?

Vi vil benytte anledningen til å understreke at plagiatutfordringen ikke kan løses av den enkelte faglærer alene, eller ved å gi studentene to timers kurs på Universitetsbiblioteket. Her er det vesentlig at Universitetet i Tromsø tenker helhetlig og jobber med problemområdet fra flere innfallsvinkler, både faglig og administrativt, og på systemnivå så vel som i de ulike emnene. Dette innebærer blant annet å informere, lære opp og følge opp studentene, sørge for at prosedyrer og forskrifter behandler temaet på hensiktsmessig vis og tilrettelegge for at faglærere har ressurser og den nødvendige kompetanse for å bidra til plagiatforebyggende arbeid. Universitet og høgskolerådets rapport "Plagiering i universitets- og høgskolesektoren – felles problem, felles ansvar" fra 2012 gir klare anbefalinger for hva og hvordan de mener universiteter og høgskoler bør arbeide for å forebygge plagiering. Vi vil generelt vise til side 4 i UHR sin rapport, der arbeidsgruppen gir sine sammendrag og anbefalinger. Vi vil slutte oss til disse, da vi kjenner oss igjen i og deler det erfaringsgrunnlaget som rapporten og anbefalingene bygger på.

For øvrig har vi de følgende anbefalingene for et videre arbeid ved UiT som institusjon:

- For UiT ønsker vi oss at det settes ned et permanent fagteam med koblinger til Avdeling for utdanning, og kanskje også med kobling til Avdeling for forskning. Vi tenker oss at et slikt team kan ta et overordnet grep og drive frem et helhetlig arbeide med forebygging av plagiat for hele institusjonen, gjerne som del av et mer helhetlig arbeid med forskningsetikk. Dessuten trengs det en systematisk gjennomgang av og informasjon om rutiner ved avdekking av plagiat ved alle enheter.
- For UB ønsker vi oss at de fagansvarlige (eller andre) ved biblioteket informerer sine nettverk om kurset ved egnede anledninger. Det er derfor viktig at UBs kompetanse på området styrkes for å kunne yte best mulig service overfor fagmiljøene. Det er også ønskelig at UB står for videre drift og oppdatering av nettstedet.
- For RESULT ønsker vi oss at online-kurset i plagiatforebygging gjøres til en obligatorisk del av program for pedagogisk basiskompetanse for høyere utdanning, og at de som veileder utviklingsprosjekter innen IKT og læring har fokus på å integrere et arbeid med

informasjonskompetanse i alle nettbaserte og fleksible studier. Vi ønsker oss også større fokus på bruk av ephorus for alle ansatte.

Tromsø 28. Oktober 2014

Mariann Løkse
Torstein Låg
Mark Stenersen
Mariann Solberg

Litteratur:

Bårnes, V., & Løkse, M. (2011). *Informasjonskompetanse*. Kristiansand: Høyskoleforlaget.

Carroll, J. (2007). *A handbook for deterring plagiarism in higher education* (2 Ed.). Oxford: Oxford Centre for Staff and Learning Development.

Carroll, J., & Zetterling, C.-M. (2009). *Guiding students away from plagiarism*. Stockholm: KTH Learning Lab. Lastet ned 8. mai, 2014, fra <http://people.kth.se/~ambe/KTH/Guidingstudents.pdf>

Unneberg, I. (2012): Eksamensfusk ved universiteter og høyskoler, i *Lov og Rett* 08/2012 http://www.idunn.no/ts/lor/2012/08/eksamensfusk_ved_universiteter_og_hoyskoler

UHR (2012): *Plagiering i universitets- og høyskolesektoren – felles problem, felles ansvar*. Rapport fra arbeidsgruppe nedsatt av Universitets- og høyskolerådet. Lastet ned 8. mai 2014, fra http://www.uhr.no/ressurser/utredninger_og_rapporter/rapporter